

Проф. др Љубиша Владушић

Програм рада

кандидата за декана Економског факултета
Универзитета у Источном Сарајеву
у мандатном периоду 2016-2020.

Садржај

Предговор.....	3
1. Студенти и СОЕФИС.....	4
2. Наставно и административно особље и опремљеност.....	6
3. Финансијска стабилност.....	8
4. Међународна сарадња.....	11
Закључак.....	11

Предговор

Преузимајући функцију декана Економскг факултета Универзитета у Источном Сарајеву (у даљем тексту: „Факултет“), у мандатном периоду 2012-2016. година имао сам јасну визију **да факултет оствари кључне наставне и образовне циљеве путем студијских програма од значаја за обављање дјелатности високог образовања**. Своју визију преточио сам у циљеве:

1. Развој факултета у цјелини;
2. Посвећеност студентима и квалитету њиховог образовања;
3. Мјесто и улога наставног особља и њихово стално усавршавање;
4. Увођење савремених садржаја и начина студирања;
5. Већа ефикасност рада ненаставног-адмнистративног особља;
6. Јавност рада факултета;
7. Академска култура понашања;
8. Научни, истраживачки и консултантски рад;
9. Унапређење сарадње са матичним Универзитетом, са факултетима УИС-а и Економским факултетима у региону;
10. Унапређење сарадње са локалном заједницом, привредним субјектима и институцијама РС;
11. Примјена принципа високог образовања у РС;
12. Обезбједити да се рад факултета у потпуности заснива на основама законске регулативе (Закона о високом образовању, Правилнику министарства о платама, Статуту УИС-а и факултета, правила студирања на првом и другом циклусу, Правилнику о избору академског особља, пословник о раду итд..),

чија је операционализација заправо представљала мој програм рада.

Постављени циљеви су, у свим сегментима, у цјелини или већем проценту реализовани, а о томе свједоче и признања која смо добили од матичног Универзитета и Студентског парламента, те организација које анализирају рад и резултате високошколских институција у региону.

Имајући у виду принципе континуитета и квалитета, мој „Програм рада кандидата за декана Економског факултета Универзитета у Источном Сарајеву у мандатном периоду од 2016-2020. године“ (у даљем тексту: „Програм“) не нуди радикалне промјене и зато бих га означио као програм континуитета са корекцијама у циљу унапређења претходног програма. Овај Програм заправо поставља конкретне циљеве прилагођене времену и простору у којем живимо и радимо, потребама које имамо и ресурсима којима располажемо или можемо располагати у догледном времену.

Из ове перспективе, са четири године искуства руковођења Факултетом у турбулентном времену које је са друштвено-економског аспекта донијело бројне изазове, и са једне стране захтјевало да останем досљедан у реализацији постављених циљева, а са друге стране тражило флексибилност и стално прилагођавање реалности, са сигурношћу могу рећи да је наше окружење оно које детерминише наше постојање и дефинише шта нам је чинити да бисмо постали и остали респектабилна научно-образовна институција. Увјерен сам, као никада раније, да нити Факултет, нити Универзитет нису ту сами по себи и ради себе већ **због студената и развоја друштва** и стога је наша улога, а самим тим и одговорност, много већа.

Старогрчки филозоф Аристотел је прије више од 2300 година поставио питање кључне мисије високог образовања: **Да ли је то стицање нових знања, морално образовање или задовољавање потреба друштва?**

Мој Програм даје афирмативан одговор на постављено питање. Мисија Факултета јесте стицање нових знања, јесте и морално образовање, као и задовољавање потреба друштва! Савременим језиком речено: образовање и усавршавање, академска култура и научно-истраживачки рад у функцији развоја привреде и друштва.

Индивидуалне професионалне и људске квалитете свих запослених видим као непроцењиву вриједност Факултета и гаранцију нашег заједничког успјеха.

1. Студенти и СОЕФИС

Студенти су смисао постојања факултета. Стога су и питања статуса студената, незапосленост дипломаца, економска реалност у којој живимо и друштвено одговорна улога академске заједнице од кључног значаја за наш проактиван приступ изградњи и даљем унапређивању партнерског односа у комуникацији факултет-студенска организација.

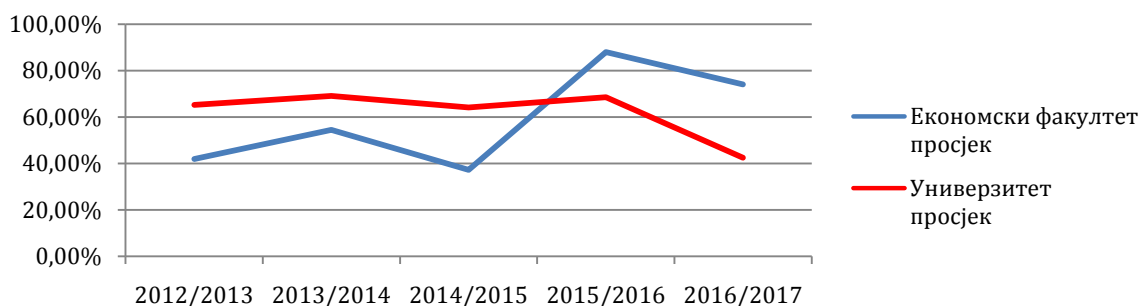
Унапређење постојећих и успостављање нових студијских програма, те усклађивање са трендовима и потребама тржишта рада треба да буде стратешки циљ Факултета у оспособљавању будућих дипломаца за посао. Вријеме иза нас је показало да је одлука о отварању студијског програма Туризам и хотелијерство била исправна, а о чему свједочи успјешна прва генерација дипломаца и интересовање студената, посебно ако посматрамо 100% попуњеност уписне квоте у академској 2016/2017. Поучен овим позитивним искуством, а у складу са потребама тржишта рада, настојаћу да уведемо нове перспективне студијске програме.

Једна од заједничких активности Управе и студената ће бити организација предавања и трибина еминентних професора, успјешних пословних људи из земље и иностранства, као и политичара и носилаца власти у РС и БиХ.

Позитивно мишљење студената о факултету, наставном и административном особљу је од велике је важности за репутацију факултета, али и за уписну политику и очекивања у вези са остваривањем планова око новоуписаних студената на прву годину I и II циклуса студија.

Табела 1. –Остварење уписних квота за I циклус студија

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Економски факултет просјек	42,00%	54,47%	37,27%	88,00%	74,12%
Универзитет просјек	65,15%	69,05%	64,12%	68,48%	42,58%

Из табеле 1 и графика се види остварење уписних политика на УИС-у и Факултету у последњих пет година. Иако проценат реализације уписне квоте Факултета, у поређењу са просјеком УИС, биљежи значајан раст, Факултет не може бити у потпуности задовољан. У том смислу, настојаћу да осигурам повећање новоуписаних студената на све циклусе студија, подизање квалитета наставе и ваннаставних активности, услове за мобилност студената, те јачање веза са пословном заједницом у циљу обезбјеђења студентске праксе.

Такође, као декан ћу давати пуну подршку СОЕФ-у у организацији студенских пројеката у области знања и студентског предузетништва, спортских и културних догађаја, те активностима друштвеног карактера које обезбјеђују већи осјећај припадности породици Факултета.

Студенти који су завршили један од циклуса студија представљају значајан ресурс, као потенцијални студенти наредног циклуса са једне стране и кроз укљученост у активности Алумни асоцијације, са друге стране. Ово је значајно јер доприноси креирању нових могућности за друштвено и пословно умрежавање садашњих студената Факултета и јачање свијести о цјеложивотном учењу.

Заједно са Управом наставићу добру праксу препознавања добрих студената, те укључивање истих у реализацију факултетских активности (рад у својству демонстратора, ангажовање на организацији различитих догађаја, волонтирање итд.), давање препорука за конкурсе приликом запошљавања, а најбоље - студенте генерације, по могућности, задржати на Факултету као асистенте.

Вјерујем да је и директан контакт са студентима нашег Факултета за декана и продекане од велике важности, зато је потребно наставити праксу сусрета једном мјесечно под називом: КАФА СА ДЕКАНОМ.

2. Наставно и административно особље и опремљеност

Факултет несумњиво располаже изузетно респектабилним тимом академског особља које видим као основу реализације наших програмских активности и конкурентну предност. У циљу јачања кадровске позиције и мобилности наставног кадра потребно је унаприједити и услове за њихов професионални развој и напредовање кроз већу подршку научно истраживачком раду и квалитетан систем стручног усавршавања. На овом путу афирмације остварених резултата наставника и асистената Декан треба да препозна и транспарентно промовише успјешне, а Факултет треба да да своју финансијску подршку. У том погледу, као Декан, ћу иницирати издвајање потребних средстава за подстицање и објављивање радова на SSCI, Scopus листи и престижним међународним научним часописима јер је то важно како за наставно особље тако и за рангирање Факултета и Универзитета. Такође, наставићемо досадашњу позитивну праксу да нашим асистентима, који су на Факултет дошли као изузетни студенти, финансирамо магистарске и докторске студије у циљу даљег напредовања. Овим приступом градимо политику Факултета да сопственим кадровима јачамо и унапређујемо наставну базу у будућности и да слободније покренемо активности прије свега на лиценцирању II циклуса студија на студијском програму Туризам и Хотелијерство и лиценцирање III циклуса - Докторске студије економије, као и нових студијских програма са партнерима са Универзитета и из региона.

Да бисмо добили потврду нашег предавачког и истраживачког потенцијала, наставно особље треба свој капацитет знања да усмјери како на квалитет наставе, тако и на пројекте и примјењена истраживања у циљу рјешавања значајних питања у нашем друштву. У том погледу проактиван приступ и сарадња Факултета са интегрисаним УИС са једне стране и локалном заједницом и владиним институцијама са друге стране је од велике важности за постизање квалитета и унапређење економске позиције.

Табела 2 – Наставно и административно особље

	2012.	2013.	2014.	2015.
Наставници и сарадници:				
Редовни професор	3	3	4	4
Ванредни професор	2	3	5	6
Доцент	6	7	5	5
Наставник страног језика	1	1	1	1
Виши асистент	7	9	10	10
Асистент	3	3	2	3
Укупно наставници и сарадници:	22	26	27	29
Администрација	19	23	24	26

Табела 2 показује да је Факултет у последњих неколико година посветио доста пажње кадровском јачању, структури и квалитету. Ако упоредимо број наставног особља у 2012. и 2016. не укључујући наставно особље (једног наставника и једног вишег асистента) које би требало да се прими по већ расписаном конкурс, данас имамо седам чланова наставног особља више.

Факултет има завидан ниво квалитетног административног особља које професионално обавља дате задатке. Такође, имамо седам чланова административног особља више, што је било реализовано потребама Факултета приликом пресељења у нову - садашњу зграду. Сматрам да је потребно у будућности унаприједити рад административног особља у интересу студената и наставника. Предузете активности на Универзитету говоре да се број административног особља неће повећавати и у том смислу треба додатним рационализацијама и прерасподјелама покрити све активности, те радити на ефикасности и потпуној искоришћености расположивих људских и других ресурса.

Унапређење квалитета пословних и наставних процеса уз примјену најсавременијих метода и опреме је један од важних услова за ефикасан рад и резултате студента, наставника и административног особља. Нова зграда факултета са свим пратећим ресурсима омогућава да се примјене високи стандарди у настави и ваннаставним активностима, истраживању и научном раду, одржавању манифестација и низа активности везаних за заједничке програме и цјеложивотно учење, трибине, семинаре итд.

У току протекле четири године достигнут је и завидан ниво информатичке опремљености Факултета:

- 45 десктоп рачунара у рачунарском центру
- 55 десктоп рачунара у кабинетима и другим радним просторијама
- 15 лаптоп рачунара и 15 пројектора за одржавање наставе у салама.

С обзиром да информатичка опрема брзо застарјева, радићу на модернизацији хардвера и софтвера и примјени нових дигиталних алата у организацији и извођењу наставе и других образовних процеса како са студентима, тако и наставницима и сарадницима на Факултету. Иновирање и прилагођавање дигиталном добу чека и интернет страницу факултета, а у складу са позитивним Универзитетским прописима који регулишу ову област. У очекивању потпуне интеграције информационог система Универзитета пред Факултетом стоји изазов да дамо свој допринос дефинисању рјешења како на најбољи начин искористити предности које доносе информационо-комуникационе технологије у циљу подизања нивоа квалитета образовања. Као примјер практичне примјене истичем могућност дигитализације уџбеника и успостављање електронске читаонице у оквиру интерне библиотеке.

Издавачка дјелатност треба да послужи као подршка даљем развоју нашег Факултета кроз повећање броја издатих књига и уџбеника, часописа итд.

У наредном периоду потребна је додатна афирмација издавачке дјелатности Факултета. Намјера је да се интензивира рад Центра за издавачку дјелатност Економског факултета. Сходно томе, потребно је: повећати број издатих уџбеника у нашем издању, са јасним циљем да већина предмета буде покривена уџбеником аутора с Факултета. Циљ издавачке дјелатности је подстицање и интензивирање активности наставног особља на издавању уџбеника и осталих стручних материјала, који би представљали окосницу наставних средстава, неопходних у реализацији едукативног процеса.

Зборник радова Економског факултета у Источном Сарајеву тренутно је на евалуацији за улазак у Scopusбазу података. У наредном периоду додатне напоре треба преусмјерити ка постизању задатих критерија за улазак у базе Scopus, SSCI и/или WoS.

Углед Факултета повезан је и с тим да ли он има властите сталне или периодичне публикације. Јасно је опредељење даљем подстицању издавања Часописа.

Као Декан свјестан сам да уз кадровску базу и техничку инфраструктуру резултати неће изостати уколико уложимо додатни напор на унапређењу постојећих међуљудских односа кроз развој конструктивне критике, толеранције и академског дијалога. Зато ће моја дужност бити да радим на обезбјеђењу благостања и добробити запослених појединачно и у цјелини.

3. Финансијска стабилност

Финансијске околности у којима дјелује Факултета као организациона јединица у директној су вези са финансијама интегрисаног УИС, траншама из Буџета, уплатама властитих средстава од стране студенских уплата, комерцијалних аранжмана, донација и спонзорства.

Финансијска ситуација на Универзитету у Источном Сарајеву је с правом забрињавајућа. Тај негативни тренд је присутан већ више година, а у овој фискалној години је израженији и директно утиче на функционисање и пословање његових организационих дијелова па тиме и нашег Факултета.

Расходи финансирани из буџета 2013-2016:

2013. г.	1.159.190 КМ
2014. г.	1.199.873 КМ
2015. г.	1.282.928 КМ.

Видљиво је да су буџетска средства или Фонд 1 (Ф 1) остала скоро на истом нивоу без обзира на повећање броја наставног и ненаставног особља на Факултету и да су коначно у 2016. г. недовољна за исплате плата које се сада надокнађују из властитих средстава (само за првих 6 мјесеци у овој години из властитих средстава или Фонд 2 (Ф 2) је издвојено око 24.000 КМ).

У неколико предходних година, тачније од 2013. г. из буџета су искључене ставке: накнада за исплате топлог obroка, накнада на одлазак у пензију, накнада на добијено дијете, накнада на трошкове у случају смрти итд. тако да се сада већина ових накнада покрива из властитих средстава Факултета - Ф 2, и то:

2013. г.	72.800 КМ
2014. г.	105.400 КМ
2015. г.	52.300 КМ
2016. г.	32.400 КМ (стање 30. јул).

Дакле, умјесто из буџета Ф 1, каква је пракса била до академске 2012/2013, у периоду од 2013-2016 је на име резервација средстава за плату у првих 6. мјесеци 2016. и расхода по основу плата (допунски и рад преко норме), те расхода по основу помоћи запосленима издвојено око 286.900 КМ из властитих средстава Факултета Ф 2. Ова средства су, да није било рестрикција у буџетском финансирању, требала служити за намјене наставних и ваннаставних-студенских питања.

Имајући у виду да су износи уплата школарина и других накнада од стране студената већ више година на истом нивоу, а број новоуписаних студената реално има благи негативни тренд, јасно је да су и финансијски извори Ф 2 такође у благом паду. Истовремено, значајно је увећан притисак на властита средства јер долази до прелијевања обавеза из Ф 1, дакле буџетских средстава на Ф 2 властита средства.

Што се тиче Фонда 3 (Ф 3) тј. фонда који се пуни спонзорствима, донацијама и сл. битно је нагласити да је и поред тешке економске ситуације имао раст захваљујући прије свега Клубу пријатеља Факултета. Овај фонд је од велике важности за Факултет јер служи за попуну недостајућих властитих средстава у фонду Ф 2 и финансирање манифестација Факултета међу којима се посебно истиче конференција ЈБФ.

Као декан, у вези напред наведеног, предузећу активности, да у циљу финансијске одрживости унаприједимо руковођење трошковима, тј. уведемо пруденцијалне контроле и максималну рационализацију трошкова, а са друге стране да побољшамо приходовну позицију и успоставимо сигурне новчане изворе. У том правцу настојаћу да унаприједим пословни однос са финансијским институцијама и изнађем друге могућности за сигурне изворе финансирања.

Неке од таквих могућности могу бити:

- Комерцијални (заједнички) мастер програми
- Научно-истраживачки институт
- Специјалистички студиј
- Увођење дуалног образовања
- Увођење програма за учење на даљину
- Организација курсева и семинара

Под комерцијалним (заједничким) мастер програмима подразумевам:

организацију и извођење наставе на заједничким програмима мастер студија у оквиру матичног Универзитета:

- Менаџмент у спорту са Факултетом физичког васпитања и спорта,
- Менаџмент у здравству са Медицинским факултетом,
- Филолог примјењене струке, гдје би у основи била међународна економија са Филозофским факултетом
- Економија за инжињере са ЕТФ-ом, Машинским и Технолошким факултетом...

Научно-истраживачки институт (НИИ) има велики потенцијал комерцијалног карактера, те је неопходно јачати његову тржишну позицију кроз обезбјеђивање пројеката за привреду, домаће и међународне институције. У том смислу неопходно је да НИИ аплицира за пројекте финансиране из ИПА фондова и у оквиру Хоризонт 2020 програма. Овакви и слични пројекти доприћеће вертикалном професионалном напредовању и примјењеном научном истраживању оквиру II и III циклуса студија наших студената.

Отварање специјалистичких студија је важан правац даљег развоја Економског факултета који ће нам кроз нешто мање ригидне услове пријема омогућити да пружимо стручно оспособљавање људима који су већ запослени, а којима су потребна уско-специјалистичка знања. У наредном периоду ћемо извршити припремне активности и чим нам закон то омогући, отворити специјалистичке студије.

Дуално образовање је нешто на чему смо и до сада радили кроз упостављање партнерских односа са бројним привредним субјектима који су резултирали у програмима обављања стручне праксе у њима (Нова банка, хотел „Вучко“ итд), међутим, намјера нам је у периоду пред нама ту праксу проширити на све наше студенте, а њихов боравак у привредним организацијама продужити како би се приближили стандардима дуалног образовања какви постоје на високошколским институцијама развијених земаља континенталне Европе. За овај искорак неопходно је доношење нових наставних планова и програма на оба студијска програма првог циклуса у којем би наставници препознали значај дуалног образовања за професионални развој наших студената што би било уграђено у силабусе предмета.

Увођење програма учења на даљину приближићемо Факултет студентима, а организацијом актуелних курсева и семинара прилагођених потребама привреде и институција обезбједићемо сертификацију знања и вјештина.

Истовремено одлучно подржавам став да се не дозволи да наше студије другог циклуса (било мастер или специјалистичке) постану средство за „прање“ диплома некавалитетних приватних факултета.

4. Међународна сарадња

Развој и унапређење постојеће сарадње са међународним високообразовним институцијама је од велике важности за Факултет. Иста се може остварити преко службе за међународну сарадњу универзитета, страних амбасада, или директно све у циљу развоја нових студијских програма, и мобилности студената и наставног кадра. Међународна сарадња може се остваривати институционално и индивидуално у зависности од истраживања и учешћа у међународним пројектима.

Најважнији корак у реализацији успјешне међународне сарадње је стандардизација програма који ће бити истовремено у складу са Болоњским процесом. На овај начин отварамо могућности за заједничке студијске програме и заједничко учешће у образовно-истраживачким пројектима.

Стандардизовани програми олакшавају мобилност студената и наставника, као и размјену искустава и вјештина које су изузетно важне за конкурентност на домаћем и иностраном тржишту.

Искуства водећих високо-образовних институција говори да је услова за успјешну успоставу стандардизованих програма важна реализација курсева и то прије свега: Напредног енглеског језика и Интелектуалних компетенција.

Као декан zaloжићу се да уз подршку ННВ, наше елаборате о стандардизацији програма прослиједимо Ректорату и служби за међународну сарадњу УИС како би се осигурала већа ефикасност и брзина потписивања уговора са међународним партнерима. Позитиван ефекат на интернационализацију свакако ће се остварити учешћем у међународним истраживачким пројектима.

Закључак

Остварењем циљева који су представљени у овом Програму, Економски факултет Универзитета у Источном Сарајеву ће, без сумње, постати један од лидера високог образовања Републике Српске и Босне и Херцеговине. Ово је могуће уз безрезервно ангажовање свих запослених, кроз квалитетан и конструктиван тимски рад!

Уколико будем реизабран за декана Економског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, у свом раду ћу истрајавати на досљедном поштовању закона и стандарда универзалних вриједности и друштвених норми, транспарентности пословања и отворености за сарадњу, при чему ће интереси студената и Факултета бити на првом мјесту.

Проф. др Љубиша Владушић